

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

**Національний університет «Запорізька політехніка»**

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра Філософії  
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**

Ректор (перший проректор)



18.09.2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЗПВ05 Філософські виміри сучасного світу

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 173 Авіоніка

(код і назва спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Електротехнічні комплекси та системи літальних апаратів

(назва спеціалізації)

інститут, факультет Фізико-технічний інститут, Електротехнічний факультет

(назва інституту, факультету)

мова навчання українська

2020 рік

Робоча програма Філософські виміри сучасного світу для студентів  
(назва навчальної дисципліни)  
спеціальності 173 – Авіоніка  
освітня програма (спеціалізація) Електротехнічні комплекси та системи літальних  
апаратів  
(назва освітньої програми (спеціалізації))

„\_\_\_” \_\_\_\_\_ 2020 року - \_\_\_ с.

Розробники: Бондаренко О.В., завідувач кафедри філософії, д.філос.н.,  
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)  
професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Філософії

Протокол від “\_\_\_” \_\_\_\_\_ 2020 року №\_\_\_

Завідувач кафедри Філософії  
(найменування кафедри)

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_\_ року \_\_\_\_\_ (Бондаренко О.В.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією \_\_\_\_\_ ЕТФ \_\_\_\_\_ факультету  
Електротехнічний  
(найменування факультету)

Протокол від “\_17\_” вересня \_\_\_\_\_ 2020 року №\_1\_

«\_17\_» вересня 2020 року Голова \_\_\_\_\_ (Антонов М.Л.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми\*

\_\_\_\_\_

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_\_ року Керівник групи \_\_\_\_\_  
(підпис) (прізвище та ініціали)

\*Якщо дисципліна викладається невипусковою кафедрою

### Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 17 Електроніка та комунікації (шифр і назва)	нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) 173 «Авіоніка» (код і назва)	<b>Рік підготовки:</b>	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин - 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2год. самостійної роботи студента – 4,5 год.	Освітній ступінь: бакалавр	<b>Лекції</b>	
		15 год.	4 год.
		<b>Практичні, семінарські</b>	
		15 год.	2 год.
		<b>Лабораторні</b>	
		-	-
		<b>Самостійна робота</b>	
		60 год.	70 год.
		<b>Індивідуальні завдання: 14 год.</b>	
		Вид контролю: екзамен	

#### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 31% до 69%,  
для заочної форми навчання – 1% до 99%.

## 1. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософські виміри сучасного світу» є формування філософської культури мислення, засвоєння студентами базових теоретичних знань та практичних навичок застосування філософської методології при розв'язанні завдань суспільної й індивідуальної життєдіяльності.

Завданнями дисципліни є розвиток критичного мислення студентів, вміння формувати власну точку зору, спираючись на зв'язок дійсності з філософією; знаходити засоби перетворення дійсності за допомогою філософії; аналізувати філософські, соціальні, політичні та правові явища суспільного життя.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати **загальні компетентності:**

**ЗК 1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

**ЗК 2.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації

**ЗК 3.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

**ЗК 7.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

**ЗК 8.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **Очікувані програмні результати навчання:**

**РН 2** Автономно отримувати нові знання в своїй предметній та суміжних областях з різних джерел для ефективного розв'язання спеціалізованих задач професійної діяльності

**РН 9** Розуміння сучасних філософських теорій і основних набутоків світової і національної культури, їх творче осмислення та навички застосування у професійній діяльності, зокрема, при спілкуванні з колегами.

**РН 10** Ефективно планувати і організовувати свій робочий час, підтримувати власні здоров'я та працездатність, у тому числі за допомогою активного відпочинку та здорового способу життя.

## 2. Програма навчальної дисципліни

### Змістовний модуль 1. Філософія в інтелектуальній культурі людства

#### Тема 1.1 Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії.

Історія формування поняття «філософія», основні "визначення" філософії та специфіка сучасного визначення філософії. Коло філософських проблем. Філософія у системі культури, цінність філософії для особи та суспільства. Функції та роль філософії у сучасному світі.

#### Тема 1.2 Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення.

Філософія і моделі людського мислення. Історичні системи знання (й типи світогляду історичної людини) – міфологія, релігія, наука – та філософія. Специфіка філософського знання (філософії як системи знання людини про світ) та природа філософських проблем. Класичне та неklasичне мислення людини у культурі, класична та неklasична епохи в історії людства.

#### Тема 1.3 Класична філософія історичних епох Античності, Середніх віків, Нового часу як передумова формування сучасного типу філософствування.

Філософія як історія виникнення, розвитку та розв'язання проблем, запитів людини до світу. Філософія як розмаїття філософських напрямків, шкіл, імен.

Людина та світ у філософії епохи Античності. Становлення філософської проблематики: досократики. Проблема першооснови світу (Фалес, Анаксимен, Анаксимандр й ін.), натурфілософія та космоцентризм Античності. Елементи наукового мислення (Піфагор) й парадокси могутності людського розуму (Зенон Елейський).

Народження філософії людини (софісти, Сократ): формула «людина – міра усіх речей» софістів та формула «Пізнай себе!». «Вчення про ідеї» та теорія ідеальної держави Платона.

Філософська система Аристотеля (метафізика, формальна логіка). «Атом» Демокріта. Філософ-мудрець Античності і засади його мудрості (стоїки, епікурейці, скептики, кініки й ін.).

Середньовіччя в історії філософії та культури. Людина Середніх віків та світ людини (картина світу) цієї епохи. Принцип «вірю, щоб зрозуміти» Блаженного Августина (перша модель ортодоксії) та принцип «віра шукає розум» Томаса Аквіната (друга модель ортодоксії) у філософії Середніх віків. Феномен середньовічної схоластики. Християнський релігійний світогляд як основне джерело формування європейської середньовічної філософії. Світ та людина як творіння Бога. Особливості теологічного світогляду та світосприймання. Руйнування картини світу Середніх віків епохою Реформації (Мартін Лютер) та становлення перед-буржуазного типу людини.

Революція у свідомості людини епохи Відродження та народження людського «Я» Нового часу. Культура «у пошуках індивідуальності», «абстрактний індивідуалізм» людини Нового часу. Вихідні принципи філософії Нового часу: Ф.Бекон (емпірико-індуктивна програма освоєння світу), Р.Декарт (раціоналістично-дедуктивна програма освоєння світу). Формула «Знання є силою, якщо воно істинно» Ф.Бекона. «Cogito ergo sum» («мислю, отже, існую») Р.Декарта. Класична наука як феномен Нового часу (гносеологічний вимір людини та «Розум, що Пізнає» Нового часу). Засади політичної філософії Нового часу: перехід до юридичного світогляду (Н.Макіавеллі, Т.Гоббс, Дж.Локк), логіка формування поняття «держава», теорія «суспільного договору» між державою та суспільством (людиною) Дж.Локка. Німецька класична філософія (І.Кант, Г.Гегель). Філософія К.Маркса.

## **Змістовний модуль 2 Філософія сучасного світу та у сучасному світі.**

### **Тема 2.1 Некласичний «формат» мислення людини у світі Новітнього часу: зміна парадигм.**

Зміна засад філософського мислення наприкінці XIX - поч. XX ст.: перегляд принципів і традицій класичної раціоналістичної філософії та народження нового («некласичного») філософського підходу до світу та до людини. Критика раціоналістичної традиції: «світова воля» А.Шопенгауера, «Бог мертвий!», «переоцінка цінностей», «надлюдина» Ф.Ніцше.

Некласичне «буття людини у світі», замість «буття світу» та «буття людини» класичних епох. Людина у новому специфічному вимірюванні. Людська суб'єктивність (суб'єктивне буття людини) як новий вид реальності у філософії Новітнього часу.

Некласичний світ (некласична картина світу) – як такі, що принципово множинні, переривисті, розколоті, мозаїчні тощо. Некласичне «Існування передує сутності» замість класичного «сутність передує існуванню». Філософія як та, що множить можливі світи. Некласичесне мислення як інтерпретація, а не як знання.

### **Тема 2.2 Філософія Новітнього часу (XX-XXI ст.).**

Людина у світі Новітнього часу (XX-XXI ст.) та картина світу людини Новітнього часу. Принципова негарантованість людського існування за "некласичних" історичних епох. «Феномен» Е.Гуссерля, «ніщо» Ж.-П.Сартра тощо. «Світ абсурду» XX ст. Концепт «соціальність наодинці із собою». Західна філософія XX ст. – основні напрямки: феноменологія, екзистенціалізм, герменевтика, постпозитивізм й ін. Філософія психоаналізу З.Фрейда. «Мовні ігри», «світ (та людина) як текст» у філософії мови Новітнього часу.

Феномен Інтернету та Інтернет-технологій.

Філософський постмодерн кінця XX - XXI ст. Постмодерний вибух кінця XX ст. Концепт «після»-модерну. Розум, що став множинним. Постмодерне мислення. "Постмодерний стан" культури. Втрата віри у «метарозповіді» (метанаративи) та «руйнування наративів», відмова від будь-якого центрування картини світу та «глобальний поліцентризм», «деконструкція», «дискурс», «ризом», «хаосмос», інтерпретативне мислення тощо. Філософська перспектива постмодерну.

Комунікативна компетентність людини у сучасному світі. Деякі філософські аспекти буття сучасної цивілізації у XXI ст.

### **Тема 2.3 Українська філософія в світовому філософському полілозі.**

Міфологія, релігія і культура стародавніх слов'ян як витоки української філософії. Накопичення філософських думок в часи Київської Русі. Роль християнської і історичної літератури епохи в формуванні української філософії.

Філософія і мислителі Києво-Могилянської Академії.

Оформлення принципу кордоцентризму в українській філософії XVII-XVIII. Теорії про «дві натури» і «три світи» Г.Скороводи. «Серце» і «розум» в працях П.Юркевича. Філософські ідеї мислителів Кирило-Мефодіївського товариства. Світоглядна картина, сформована українською філософією: любовне ставлення до світу. Українська культура XIX ст. в філософських обрядах.

Феномен радянської філософії і його вплив на поточний етап розвитку української філософії і науки.

Антропологічний і аналітичний напрямок української філософії в полілозі світової філософської думки. Напрямки сучасних філософських розвідок українських вчених.

### 3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів й тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	ра- зом	у тому числі					ра- зом	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Модуль 1</b>												
<b>Змістовий модуль 1. Філософії в інтелектуальній культурі людства.</b>												
Тема 1.1. Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії.	15	1	1	-	-	13	15	1	-	-	2	12
Тема 1.2. Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення.	15	2	2	-	-	11	15	-	1	-	2	12
Тема 1.3. Класична філософія історичних епох Античності, Середніх віків, Нового часу як передумова формування сучасного типу філософствування.	15	4	4	-	-	7	15	1	-	-	3	11
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<b>45</b>	<b>7</b>	<b>7</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>31</b>	<b>45</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>7</b>	<b>35</b>
<b>Модуль 2</b>												
<b>Змістовий модуль 2. Філософія сучасного світу та у сучасному світі.</b>												
Тема 2.1. Некласичний «формат» мислення людини у світі: зміна парадигм.	15	2	2	-	-	11	15	-	1	-	3	11
Тема 2.2.	15	4	4	-	-	7	15	2	0	-	3	10

Філософія Новітнього часу ХХ-ХХІ ст.												
Тема 2.3. Українська філософія у світовому філософському полілозі.	15	2	2	-	-	11	15	0	-	-	1	14
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	45	8	8	-	-	29	45	2	1	-	7	35
<i>Усього годин</i>	90	15	15	-	-	60	90	4	2		14	70

#### 4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Специфіка сучасного визначення філософії. Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення	3
2	Класична філософія епохи Античності як передумова формування сучасного типу філософствування..	2
3	Класична філософія епохи Нового часу як передумова формування сучасного типу філософствування..	2
4	Некласичний «формат» мислення людини у світі: зміна парадигм.	2
5	Філософія Новітнього часу ХХ-ХХІ ст	4
6	Українська філософія у світовому філософському полілозі.	2
<i>Разом:</i>		15

#### 5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії.	13
2	Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення.	11
3	Класична філософія історичних епох Античності, Середніх віків, Нового часу як передумова формування сучасного типу філософствування.	7
4	Некласичний "формат" мислення людини у світі: зміна парадигм.	11
5	Філософія Новітнього часу ХХ-ХХІ ст.	5
6	Українська філософія у світовому філософському полілозі.	14
<i>Разом:</i>		60

#### 6. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – не передбачені.

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

#### 7. Методи навчання

1. Теоретичний: лекції, консультації, самостійна робота
2. Практичний: семінарські заняття

### 8. Очікувані результати навчання з дисципліни

Студент повинен знати основні закономірності та тенденції розвитку соціальних моделей, політико-правових поглядів, релігійних уявлень людства, науково-технічних знань; виокремлювати світоглядний зміст філософського знання, його гуманістичну природу, причинно-наслідкові зв'язки розвитку світу (суспільства, його окремих складових) та життєдіяльності людини у ньому.

### 9. Засоби оцінювання

Для студентів денної форми навчання засобами оцінювання є: письмове опитування на лекціях, письмове та усне опитування на семінарських заняттях (доповідь, участь у дискусіях, тематичних диспутах тощо), захист завдання з СРС, аудиторне контрольне тестування, рубіжний контроль.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, усне опитування на консультаціях, екзамен.

### 10. Критерії оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумкове рубіжне опитування (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			15 + (5)	100
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3		
10	10	30	10	10	10		

Т1.1 ... Т2.3 – теми змістових модулів.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
85-89	<b>B</b>	добре	
75-84	<b>C</b>		
70-74	<b>D</b>	задовільно	
60-69	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### 11. Методичне забезпечення



1. Методичні вказівки до проведення семінарських занять з навчальної дисципліни «Філософські виміри сучасного світу» для студентів денної форми навчання / Укл.: О.В. Бондаренко, І.М.Бондаревич (тема 2.3). – Запоріжжя: НУ "Запорізька політехніка", 2020. – 50 с.

2. Методичні вказівки з вивчення змістовних модулів, що виносяться на самостійну роботу студента з навчальної дисципліни «Філософські виміри сучасного світу» для студентів денної форми навчання / Укл.: О.В. Бондаренко, І.М. Бондаревич (тема 2.3). – Запоріжжя: НУ "Запорізька політехніка", 2020. – 66 с

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсу «Філософія» для бакалаврів усіх спеціальностей ЗНТУ усіх форм навчання // Укл.: І.М. Бондаревич, – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 38 с.

4. Конспект лекцій з дисципліни «Філософія» [Текст] / Г.О. Арсентьєва, О.В. Бондаренко, І.М. Бондаревич, Л.В. Головка, П.В. Володін, Н.М. Дєвочкіна, Є.О. Ємельяненко, О.М. Повзло, С.М. Тарадайко. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2015. – 143 с.

## 12. Рекомендована література

### Базова

1. Бичко, А.К., Бичко, І.В., Табачковський, В.Г. Філософія як історія філософії: підручник/ за аг. Ред. Ярошовця В.І. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.
2. Бондаревич, І.М. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій: навчальний посібник. – Запоріжжя, ЗНТУ 2012. – 252 с.
3. Бохенский, Ю. М. Современная европейская философия / М.: Научный мир, 2000. – 256 с.
4. Булатов, М. О. Філософський словник. – К. : Стилос, 2009. – 575 с.
5. Буслінський, В. А., Скрипка, П. І. Основи філософських знань: підруч. – Львів., 2004.
6. Волинка, Г.І. і ін. Вступ до філософії. – К., 1999.
7. Горлач, М.І., Кремень, В.Г., Ніколаєнко, С.М., Требін, С.М. Основи філософських знань: підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 1028 с.
8. Губерський Л.В., Надольний, І.Ф., Андрущенко, В.П., Розумний, В.П., Бойченко, В.П. Філософія: навч. Посібник. 5 вид., випр. і доп. – К.: Вікар, 2005. – 457 с.
9. Касьян, В.І. Відповіді на питання екзаменаційних білетів: навч. посіб. 5-те вид. – К.: Знання, 2008. – 347 с.
10. Коротіч, Г.В. Історія філософії України: курс лекцій: навч.посібник. –Маріуполь: ПДТУ, 2002. – 148 с.
11. Пазенок В.С. Філософія: навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
12. Петрушенко, В.Л. Філософія: навчальний посібник. – ТзОВ НВФ Магнолія плюс, 2006. – 243 с.
13. Русин, М. Ю., Огородник, І. В. Історія української філософії: підручник .– К.: ВПЦ "Київський університет", 2008–591 с.
14. Кремень, В.Г., Ільїн, В.В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник. – К: Книга, 2005. – 528с.
15. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посібник. /за ред. акад. НАН України Л. В. Губерського. – К.: Знання, 2009. –621 с.

### Допоміжна

16. Античная философия. Энциклопедический словарь. Под ред. П. Гайденко. – М.: Прогресс-Традиция, 2008. – 896 с.
17. Арлычев, А. Н. Онтология и теория познания. – М.: Либроком, 2010. – 226с
18. Марсель, Г. Китайская мысль; пер.с фр. В. Б. Иорданского. М. : Республика, 2004. 526 с.
19. Голосовкер, Я.Э. Избранное: Логика мифа. СПб.: Унив. книга, 2010. – 499 с.
20. Діденко, В. Ф. Філософія: ескізи для самопідготовки : навчальний посібник. –К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. – 208 с.
21. Ильин В. В. Теория познания. Эпистемология. – М.: Либроком, 2011. –138 с.

22. Кримський, С. Б. Запити філософських смислів. К.: ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
23. Крымский, С. Б. Философия как путь человечности и надежды. Киев: Курс, 2000. – 308 с.
24. Мамардашвили, М. К. Как я понимаю философию. 2-е изд. – М.: Прогресс, 1992. – 413 с.
25. Мамардашвили, М. Соловьев, Э., Швырев, В. Классика и современность: две эпохи в развитии буржуазной философии // Философия в современном мире. Философия и наука. Критические очерки буржуазной философии. – М.: Наука, 1972. – С. 28-94.
26. Мамардашвили, М. К. Необходимость себя. Введение в философию / Лекции. Статьи. Философские заметки. – М.: «Лабиринт», 1996. – 432 с.
27. Мамардашвили М. К. Очерк современной европейской философии / М.К. Мамардашвили. – СПб.: Азбука-Аттикус, 2012. – 608 с.
28. Миронов, В. В., Иванов, А.В. Онтология и теория познания. – М.: Гардарики, 2005. – 447 с.
29. Свідзинський, А. Синергетична концепція культури. – Луцьк: Вежа, 2009. – 696 с.
30. Хофмайстер, Х. Что значит мыслить философски? Поиск фундамента всего знания и всего сущего. [Пер. с нем. – СПб.: Изд. СПб., 2006. – 446 с.

### **16. Інформаційні ресурси**

1. Антология мировой философии: Античность. – Мн.: Харвест, М.: ООО «Издательство АСТ», 2001. – 960 с. // Режим доступа: [http://korolev.msk.ru/books/TOR/doc/Antichnaya\\_Antologiya.txt](http://korolev.msk.ru/books/TOR/doc/Antichnaya_Antologiya.txt)
2. Антология философии Средних веков и эпохи Возрождения / Сост. С.В. Перевезенцев. – М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2001. – 448 с. // Режим доступа: [http://lib.ru/FILOSOF/SBORNIKI/filosofia\\_meed.txt](http://lib.ru/FILOSOF/SBORNIKI/filosofia_meed.txt)
3. Причепій, Є.М., Черній, А.М., Чекаль, Л.А. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. 2-вид., випр., доп. К.: Альма матер, 2007. – 592 с. // Режим доступа: <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>
4. Сумерки богов Сост. А.А. Яковлев. – М.: Политиздат, 1990. – 398 с. // Режим доступа: <http://bibliotekar.ru/sumerki/index.htm>
5. Волинка, Г. Читанка з філософії : У 6 кн. Кн. 1. Філософія стародавнього світу. – К.: Довіра, 1993. – 207 с. // Режим доступа: [http://terepishchy.com/volinkag\\_i\\_gol\\_red\\_chitanka\\_z\\_filosofi\\_u\\_6\\_knigah\\_kniga\\_1\\_f.pdf](http://terepishchy.com/volinkag_i_gol_red_chitanka_z_filosofi_u_6_knigah_kniga_1_f.pdf)
6. Волинка, Г. Читанка з історії філософії : У 6 кн. Кн. 6. Зарубіжна філософія ХХ ст.. К.: Довіра, 1993. – 239 с. // Режим доступа: [http://terepishchy.com/volinka\\_g\\_i\\_gol\\_red\\_chitanka\\_z\\_filosofi\\_u\\_6\\_knigah\\_kniga\\_6\\_z.pdf](http://terepishchy.com/volinka_g_i_gol_red_chitanka_z_filosofi_u_6_knigah_kniga_6_z.pdf)